

REKISTERÖIDYN TIEDONSAANTIOIKEUDET HENKILÖTIETOLAIN MUKAAN

- **YLEINEN TIEDONSAANTIOIKEUS : REKISTERISELOSTE**
- **HENKILÖKOHTAINEN TIEDONSAANTIOIKEUS:**
 - Rekisteröityjen informointi henkilötietojensa käsittelystä
 - rekisteröityjen oikeus saada tarkastaa tietonsa

REKISTERINPITÄJÄN INFORMOINTIVELVOLLISUUS

Rekisteröityjä (potilaita, asiakkaita) informoitava tietoja kerätessä (=asiakassuhteen syntyessä) henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä keskeisistä seikoista, kuten

- kuka on rekisterinpitäjä
- kerättävien tietojen käyttötarkoitus
- tietojen luovutukset
- oikeudesta tarkastaa itseään koskevat tiedot, oikeudesta oikaista virheelliset tiedot
- muut olennaiset tietojen käsittelyä ja käsittelytapoja koskevat seikat
 - mm. muualta hankittavat tiedot

Informointia varten syytä luoda menettelytavat

- rekisteriseloste täydennettynä, lomake / ohjelmistoon kuuluva elementti / ohjausominaisuus

INFORMOINTIVELVOITTEESTA POIKKEAMINEN ON MAHDOLLISTA

- Jos tietoja tieteelliseen tutkimukseen hankitaan pelkästään muualta kuin rekisteröidyiltä.
- Tietojen antamisen tulee osoittaa olevan mahdotonta tai se voidaan osoittaa vaativan kohtuutonta vaivaa mm. käsiteltävien tietojen määrä tai ikä huomioon ottaen.

Tietojen antaminen rekisteröidylle voi aiheuttaa tälle tai tietojen käsittelyn tarkoitukselle olennaista vahinkoa tai haittaa esimerkiksi sellaisessa lääketieteellisessä tutkimuksessa, jossa käsitellään perinnöllisiä sairauksia. (HE 96/1998 vp).

JOS INFORMOINNISTA AIOTAAN POIKETA, PERUSTEET POIKKEAMISELLE ON SYYTÄ KIRJOITTAA ESIM. TUTKIMUSTA KOSKEVAAN KUVAUKSEEN.

TERVEYDENHUOLLON PALVELUIHIN LIITTYVIÄ ERILAISIA SOPIMUKSIA:

- henkilötietojen käsittelyn osalta olennaista määritellä määräsvallan käyttö (rekisterinpidon vastuut)

◆ TERVEYDENHUOLLON OSTOPALVELUT

- terveydenhuollon palveluja koskevat sopimukset
 - toimeksiantosopimukset (toimintayksikön lukuun tuotettavat palvelut)
 - muut (esim. rahoitussopimukset)
 - erikoissairaanhoidon lain 10 b 1 ja 2 kohtien mukaiset palvelut

◆ PÄIVYSTYSPALVELUT

◆ TIETOJENKÄSITTELYPALVELUJA KOSKEVAT SOPIMUKSET

- toimeksiantosopimuksia (pääsääntöisesti)

◆ ERILAISET JÄRJESTELMIEN JA LAITTEIDEN HUOLTOSOPIMUKSET

◆ PERINTÄPALVELUJA KOSKEVAT SOPIMUKSET

- toimeksiantosopimuksia
- perintälaisissa eräitä asiaan vaikuttavia säännöksiä

◆ TELEOPERAATTOREIDEN KANSSA TEHTÄVÄT SOPIMUKSET

◆ SOPIMUKSET TERVEYDENHUOLLON TOTEUTUKSEEN LIITTYVIEN ERILAISTEN SOVELLUSTEN HANKKIMISESTA JA SIIHEN LIITTYVÄT MAHDOLLISET TIETOJENKÄSITTELYPALVELUT

- sovelluksen hankkiminen yms.
- potilaan suostumus informointieineen

◆ TYÖTERVEYDENHUOLLON SOPIMUKSET

- työterveyshuollon toimintayksikkö / ammatinharjoittaja ja työnantaja

◆ KUNNAN SISÄLLÄ TAPAHTUVIIN JÄRJESTELYIHIN LIITTYVÄT SOPIMUKSET

ULKOPUOLISTEN PALVELUJEN HANKKIMINEN:

- ◆ **SUUNNITTELE ETUKÄTEEN OSANA TOIMINTAA JA REKISTERINPITOA**
- ◆ **TEE KIRJALLISET SOPIMUKSET**
 - tietojenkäsittelyä koskevat sopimukset
 - terveydenhuollon palveluja koskevat sopimukset
- ◆ **SOPIMUKSESTA ILMETTÄVÄ SEN OIKEUDELLINEN LUONNE**
 - Toimeksiantosopimukset
 - * terveydenhuollon toimintayksikön lukuun tehtävät sopimukset —
määräysvalta jää tilaajalle myös henkilötietojen käsittelyssä
(= tilaajalla rekisterinpidon vastuu ja oikeudet)
 - Muut sopimukset
 - * rekisterinpidon vastuut palveluja tuottavalla taholla
- ◆ **MÄÄRITTELE SOPIMUKSESSA MYÖS, MITÄ HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ SOPIMUKSEN TARKOITTAMA TEHTÄVÄ EDELLYTTÄÄ**
 - Määrittele henkilötietojen käsittelyn vastuut sekä varmista tietosuojavaatimusten täyttymisestä. Ennakoi myös palvelujen päättyminen tai palvelujen tuottajan toiminnan loppuminen ym.

PALVELUJA TOISEN LUKUUN TUOTTAVIA KOSKEVAT MYÖS JULKISUUSLAIN SÄÄNNÖKSET.

HUOM.

- STM teettänyt mallisopimuksia tietojenkäsittelypalvelujen hankkimisesta
- valmisteilla mallisopimuksia / ohjausta,
mm. erikoissairaanhoidon lain 10 b 1 ja 3 momentti.

**ERIKOISSAIRAANHOITOLAIN 10 b § JA POTILASTIETOJEN
KÄSITTELY (lainmuutos voimaan 1.8.2000)**

HENKILÖTIETOLAINSÄÄDÄNNÖSTÄ JOHTUVIA VAATIMUKSIA:

- On syytä tehdä selvä sopimus siitä, hankitaanko palvelut

* ESHL 10 § 1 ja 2 mom. säännösten mukaisesti

vai

*10 b § 3 momentin mukaisesti (toimeksiantosopimus)

- Sopimuksessa on syytä todeta/määritellä ko. palvelujen hankkimiseen liittyvien potilastietojen käsittelyn vastuista ja velvoitteista

ESHL 10 b § 1 ja 2 MOMENTIN MUKAINEN JÄRJESTELY

- sopimuksessa syytä todeta rekisterinpidon vastuut ja potilastietojen käsittelyyn liittyvät keskeiset asiat

- **PALVELUN TUOTTAJANA OLEVA ERIKOISSAIRAANHOIDON TOIMINTAYKSIKKÖ**

- Pitää **tilaajakohtaista** rekisteriä tuottamistaan palveluista ja annetuista lausunnoista
- Voi käyttää palvelun yhteydessä saamia tietoja omassa toiminnassaan silloin kun kysymyksessä oleva potilas *on hakeutunut hoitoon ao. erikoissairaanhoidon toimintayksikköön (asiallinen yhteys olemassa)*
- ei voi luovuttaa ko. palvelun yhteydessä muodostuneita potilastietoja ulkopuolisille ilman potilaan nimenomaista ja kirjallista suostumusta

- **KUMPIKIN VASTAAVAT OMALTA OSALTAAN**

- Omassa toiminnassaan syntyneiden asiakirjojen laatimisesta ja säilyttämisestä STM:n asetuksen (99/2001) mukaisesti.
- Potilastietojen suojaamisesta

- **POTILASTIETOJEN LUOVUTUS MÄÄRÄYTYY ESHL 10 B § 2 MOMENTIN MUKAISESTI**

- Osapuolet voivat luovuttaa salassapitosäännösten estämättä palvelun tilaamisen ja lausunnon antamisen edellyttämät tiedot toisilleen

- **TEKNISEN TIEDONSIIRRON TOTEUTUSTAVAT SUUNNITELLAAN JA SOVITAAN**

- Osapuolten välillä varmistettava, määriteltävä ja sovittava teknisessä tiedonsiirrossa noudatettavat menettelyt, potilastietojen suojaaminen, tietoturva ja virheettömyys, osapuolten tunnistaminen, luovutusmerkinnät yms.

Sopimuksessa on syytä määritellä myös:

- Miten ko. ulkopuolisten palvelujen hankkimisesta ja niihin liittyvistä käsittelyistä informoidaan
- Miten tarkastusoikeus toteutetaan ko. palvelun tuottamisessa syntyvään aineistoon
- Virheen oikaisumenettelyt
- Henkilökunnan koulutus ja ohjeistus
 - osapuolet sitoutuvat sopimuksessa ohjeistamaan henkilöstönsä myös em. kysymyksistä.
- Sopimuksen päättäminen
 - miten toimitaan sopimuksen mahdollisesti päättyessä

ERIKOISSAIRAANHOITOLAIN 10 § 3 MOMENTIN MUKAINEN JÄRJESTELY

- Kysymyksessä toimeksiantosopimus

- Rekisterinpitäjä on tilaaja (toimeksiantaja)

- Palvelujen tuottajan (toimeksisaaja) vastuu määräytyy sopimusvastuuna
 - tehtävät ja vastuut määriteltävä sopimuksessa

 - eräät yleisvelvoitteet koskevat myös toimeksisaajaa

(henkilötietolain huolellisuus- ja suojaamisvelvoitteet,
terveydenhuollon salassapitovelvoitteet)

HUOM.

Työterveydenhuollon sopimuspalveluihin liittyvät lab.- ja rtg-tutkimukset

- lähtökohtana työnantajan ja toimintayksikön sopimus

- toimeksiantosopimuksella erikoissairaanhoidon toimintayksiköltä

